

אוצרות

גליון שפועי מאוצרותיהם של רביה"ק רבי נחמן מברסלב ותלמידיו זיע"א

התחדשות

נדפס מחדש

בשמוחה רבה התקבלה הידיעה בקרב שוחרי חסידות ברסלב על ההדרתם והדפסתם מחדש של ספר המכתבים "שארית ישראל" וספר התולדות "קרא דהיי".

המכתבים מכילים דברי התחזקות נפלאים ושיחות קודש נדירות שרבות מהן עברו בעל-פה מדור לדור.

חלקו השני של הספר "קרא דהיי" הינו תמצית מתולדות חייהם של פארי החסידים, שהאירו פני תבל בעבודתם את בוראם.

את כל אלה אסף, ערך והדפיס לראשונה הגה"ח רבי נתן צבי פעניג זצ"ל, ועכשיו באו אחריו בניו היקרים שיחיו, ההדירים ברוב פאר, ואף תירגמו את כל הדברים המופיעים באידיש.

את הספר ניתן להשיג בכל מרכזי הפצת ספרי ברסלב. הפצה ראשית: חנות ספרים ברסלב רחוב מאה שערים ירושלים, טל. 02-6286823

חוקי. הלימוד היומי

יום	יום בחדש	ליקוטי מוהר"ן	ליקוטי הלכות	ליקוטי תפילות	הדף היומי
א	א	כא:	פז	ה"א	קטו
ב	ב	כב:	פח	ה"ב	קטז
ג	ג	כג:	פט	ה"ג	קצו
ד	ד	כד:	צ	ה"ד	קח
ה	ה	כה:	צא	ה"ה	קיט
ו	ו	כז:	צב	ה"ו	קכ
ז	ז	כח:	צג	ה"ז	קכב

יום של הפצה

כה אדר

לע"נ

ר' משה יעקב ב"ר ישראל יהודה ז"ל

אוצרות ברסלב

י"ל ע"י "אוצרות ברסלב"

ת.ד. 50617 בית שמש
טל, במשרד: 02-9993338 פקס: 02-9926066

לשמיעת שיעורים בשפות שונות 02-9950000

בארה"ב: 8552121-718 (1)

מוקד הישועות: 1800-255-522

ניתן לקבל את הגליון מידי שבוע גם בדוא"ל

braslav@actcom.net.il

הפצה למנויים ובתי כנסיות: 057-3100646

הנצחה, תרומות ופרסום: 057-3100693

שקלים - שיקול דעת

גאוה וענוה הן לכאורה שני הפכים, ורחוקים כל כך זה מזה: הענוה היא שורש כל המידות הטובות, והיא מתבטאת בהכנעה, בבושה ובנמיכות רוח. לעומתה הגאוה היא שורש כל המידות הרעות, והיא מתבטאת בעזות, בהתנשאות ובגסות רוח.

אך לאמיתו של דבר יתכן שדווקא ביטויים אלו של הגאוה והענוה יהיו את ההיפך הגמור שלהם...

כך למשל - אומר רבי נתן - לגבי הבושה וההכנעה, שאין שום הכרח שהן נובעות מענוה; אם לדוגמה אדם מתבייש מחברו שצחק ממנו על שלפתע התחיל להתפלל בכוונה, או שהוא מזולזל בו על שהתקרב לצדיק - והבושה מכריעה אותו לחדול מדרך הטוב, הרי שבסופו של דבר הפך המתבייש הזה לעז פנים! הוא מתחצף נגד בוראו ומציית לבשר ודם, ולא למלך מלכי המלכים!

הנה לנו בושה והכנעה שכל מהותה עזות מצח.

לעומתו, אדם שיעמוד בעוז ובגבורה נגד הזלזולים, מפני שהוא מתבייש להמרות את פי בוראו, הרי שגם אם הוא עושה לכאורה פעולה של עוז וגבורה - כל כולה ענוה ובושה.

כך גם האדם בינו לבין עצמו; אדם שאינו אזור עוז להתפלל על עתידו מפני שהוא מתבייש לגשת לבורא אשר כנגדו חטא - עושה לכאורה פעולה של ענוה, אך כל כולה עזות מצח, כי סוף סוף הוא מפר את פקודת בוראו וממשיך לחיות בעולמו מבלי לפייסו ולהזור אליו.

לעומתו, זה שמתגבר בכוח ובגבורה נגד רגשותיו ומכריח את עצמו להתפלל ולבקש רחמים - גם אם אלפי פעמים מרד נגד קונו - מפני שהוא מתבייש להמשיך ולחיות בעולם של השם במרד שכזה - הריהו עושה פעולה נועזת לכאורה, אך כל כולה ענוה ובושה מפני בורא העולם.

הענוה היא אם כן משהו שדורש הבחנה ושיקול דעת מעמיק; אסור להתנהל בה עם רגשות הלב בלבד, כי בקלות ניתן לטעות ולייחס לענוה פסולה - שמהותה גאוה - את התואר ענוות אמת.

התורה דורשת מן האדם להיות "עז כנמר" בכל הנוגע לעבודת ה' ולעמוד בעוז נגד ההפרעות העצמית או נגד מפריעים מבוהין שמנסים להחליש את דעתו מולגשת אל

הקודש, אך מאידך עליו להיזהר מאד לזכור את שפלותו ולא להיגרר, הלילה, לעזות חצופה שנובעת מהתנשאות.

"באחד באדר משמיעין על השקלים" (מגילה ג"ג ע"ב), זה האות לפתיחת המערכה נגד המר שבאויבים: עמלק.

'שקלים' מלשון 'משקל', שיקול דעת, זאת מפני ששורש טומאת המן ועמלק הוא הגאוה.

אנו יודעים שהמן גור שעל כל אחד להשתחוות לו, אך את טומאת הגאוה הוא החדייר בלבבות לא בצורה של גאוה גלויה, אלא בצורה של ענוה פסולה: הוא בא אל הנהשלים והנכשלים ואמר להם: "בושו לכם לעבוד את ה', זוהי חוצפה שחוטאים כמכם ייגשו להתפלל או יקיימו מצוות..."

בושה זו הינה כאמור חוצפה שאין כדוגמתה. להמשיך ולהמרות את פי ה' בגלל הרגשה לא נעימה.

כך גם גרם היצר לשאול המלך להמרות את פי ה' ולא להרוג את עמלק - מפני חמלה וענוה מוטעית, ושמואל הנביא הוכיחו: "אם קטן אתה בעיניך - ראש שבטי ישראל אתה!" לא כאן המקום לענוה פסולה, כאן עליך לזכור את רום מעלתך ולהתבייש לחטוא.

כנגד בלבול זה אותו מנחיל עמלק, באים השקלים לתת לנו כוח לשיקול דעת אמיתי, לאחוז בענוה אמיתית ולהיות בעיני עצמנו כ'אין ממש; ומאידך להיות חזקים אמיצים וגיבורים בכל הנוגע לעבודת ה'.

שכן השקלים שניתנו לנדרת המשכן, מהותם צדקה. לצדקה יש שני הכוחות המנוגדים הללו: העשיר שובר את גסות רוחו ומחסיר מכספו לטובת הנצרך; לעומתו העני, שהיה עד כה נבזה בעיני עצמו - מתרומם ומתחזק.

בכוחה של צדקה קדושה זו מקבל האדם את שני הכוחות גם יחד: להיות עני ונכנע במקום הנכון, ויחד עם זאת להישאר חזק ואמיץ במקום הנכון. הוא מקבל את הכוח לשיקול נכונה איך והיכן להשתמש בכל דבר כראוי.

קריאת פרשה זו שעומדת בסימן הנתינה בפועל לבית המקדש, יכולה לעורר בנו את הכוח לשיקול דעת אמיתי. זהו הבה נצפה לכך בהתעוררות הלב - והיא שתתן לנו את הכלים לנצח במלחמה קשה זו בחדוש מסוגל זה.

(עפ"י ליקוטי הלכות, תפילין ו, ג-כד)

ביטוח מקיף

פשוט תבונן על דרכיך ומעשיך, הן המעשים הקטנים, הן הגדולים; והן את דרך החיים והשקפת העולם שלך. בדוק האם הן תואמים לרצון ה' ולמטרה שלשמה נשלחת לעולם. מה שטוב – ברוך ה'; ומה שלא – אל יאוש, לא דורשים ממך לשפר הכל ומיד, רק 'משפט' – לדעת מה דרוש תיקון, לא להתעלם, לא לטאטא מתחת לשיטה – והשיפור גם הוא יגיע בעזרת ה' תוך כדי רצון עקבי והתמדה, אבל את ה'דינים' מלמעלה כבר מנעת, כבר לא צריך לעורר אותך אתה כבר ער!

יש לציין שמדברי רבי נתן אפשר ללמוד, שעצה זו כוחה יפה גם אחרי שה'דינים' כבר שורים על האדם, כלומר, כשהוא לא דן את עצמו מראש ונחתה עליו צרה גדולה או קטנה – גם עכשיו, אם יתבונן ש"הלא על כי אין אלוהי בקרבי מצאוני הרעות האלה" (דברים לא, יז) הוא יוכל גם כעת לשנות את המצב, כפי שיעצו חז"ל: "אם רואה אדם שיסורים באים עליו – יפשפש במעשיו" (ברכות ה"ע"א).

גם אם כעת יעורר את עצמו לשוב ולהטיב דרכיו – מובטח לו שתסתלק הגזרה מעליו, כהבטחת הרמב"ם (תענית א, א): "מצות עשה לזעוק על כל צרה שתבא, וידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להם – וזהו שיגרום להסיר הצרה מעליהם", וכפי שאמרו חז"ל: "כל השם אורחותיו" (= עורך 'שומה' של דרכיו) – זוכה ורואה בישועתו של מקום (סוטה ה"ע"ב).

ולעורר אותנו לפשפש במעשינו ולתקן אותם, שלא נבוש ולא ניכלם לעולם ועד.

לא רק על החטאים צריכים לעורר אותנו; כל יום נוסף מחיינו טומן בחובו אפשרות להוסיף ולהתעלות. החמצת ההזדמנות הזו – גם היא הפסד נצחי!

כך נבין את כל המקרים והמאורעות הבלתי נעימים שאנחנו חווים, או שומעים עליהם מדי פעם – פשוט רוצים לעורר אותנו משנתנו הרוחנית, שנתחיל להתקדם ולפעול, שלא נחמיץ הזדמנויות לקנות חיי נצח נפלאים.

מובן אם כן, שאפשר למנוע את כל ה'התזכרות' הלא-נעימות הללו, זאת באם אנחנו מיוזמתנו נקדיש זמן כל יום לחשבון נפש, נבדוק את מעשינו, נשתדל לתקן את הטעון שיפור, וכמובן נבקש עזר וסיוע משמיים. או אז כבר לא יהיה צורך שיעוררו אותנו מלמעלה – כפי שקבעו חז"ל: "אם אין דין למטה – יש דין למעלה" (מדרש רבה שופטים ה).

לאמור, שאם אדם אינו דן ומעורר את עצמו – כי אז דנים ומעוררים אותו מלמעלה. אך אם יש דין למטה – אין דין אותו משמיים והוא חוסך מעצמו צרות, דאגות ופחדים.

כך שבהשקעה של כמה דקות ביום אתה מבטח את עצמך ואת קרוביך בביטוח מקיף!

"כשאין אדם דן ושופט את עצמו, אזי באין ושופטין אותו למעלה, כי אם אין דין למטה – יש דין למעלה. וכששופטין את האדם... אזי הדין נתלבש בכל הדברים – וזה שאדם מפהד מושר או מגנבים ומשאר פחדים. אבל כששופט את עצמו – אין דין למעלה ואין היראה מתלבש בשום דבר, כי הוא בעצמו נתעורר".

(ליקוטי מוהר"ן ח"א טו)

"מרבין בשמחה... מי יכול לשמוח? למי יש בכלל חשק לשמוח כשאנחנו כל כך מוקפים בלחצים ובדאגות, שצצים חדשים לבקרים. דומה שעל כל בעיה שנפתרת, נוצרות שתיים אחרות... כל זאת, מלבד הסיפורים ששומעים וקוראים על צרות שנחתו בחתף על שכנים, קרובים או סתם יהודים, שכמובן מעוררים חרדה.

האם אנחנו מבוטחים?

מסתבר שאכן ישנו 'ביטוח' כזה, ביטוח מפני כל מיני מקרים רעים, דאגות צרות. גם עלות הפרמיה של הביטוח הזה היא אפסית... חיים אין כסף, רק קצת רצון, תשומת לב וכמה דקות של חשבון נפש יומיומי – וזהו.

שתי דרכי הנהגה יש לקב"ה בעולמו: חסד ודין. החסד בוודאי טוב, אך גם מידת הדין היא לטובה – להזכיר לנו

רבי מאיר ממדבדבקה – תלמיד רבינו

שבק הילד חיים.

צערה של האם היה גדול מנשוא, והיא מאנה להינחם.

כשהזר רבינו לעיירה בפעם הבאה, התאכסן בביתם והביע את רצונו שחתונת בתו שרקה תהיה אצלם ושהאם השכולה תנהג כמחותנת.

לאחר שערכו את החתונה ברכם רבינו שיוזכו לבן שאת שמם יקראו כשמו – 'נחמן', וכך אמנם היה.

לעוד שני בנים גדולים זכו: רבי אהרן מליפוביץ ורבי שמחה 'מהיער' – על שהיה שומר ביערותיו של רבי אברהם בערניו נכד רבינו, לאחר פטירתו של 'רבי שמשון מהיער' תלמיד מוהרנ"ת.

לא זכית לעבוד את ה'?
שמה שחברך עושה זאת!

(עפ"י שיחות הר"ן קי"ט)

קיבל רבי מאיר את החסבר וחזר בו מכוונתו להישאר אצל רבינו לפרק זמן ארוך.

בנסיעתו חזרה, הרהר לעצמו: 'איך נתתי להטעות אותי? הרי לדעת את מחשבותי אי אפשר כי אם על ידי רוח הקודש ממש!' והיתה הטעות שהכניס בו רבינו לפלא בעיניו, יותר מן הפלא שבידיעתו את מחשבתו.

רבי מאיר זה היה עשיר מופלג, אך לפני בטרן לא זכה. פעם אחת נסעה זוגתו אל רבינו מתוך סערת נפש, ותינתה את צערה לפניו על כי עדיין לא זכתה לבן. החל רבינו מפסיע אנה ואנה כשפניו הקדושות לזהטות כשלהבת וכמעט שאחזה בה חרטה על בואה: 'כיצד יוכלתי להטריח את הרבי כל כך?!'

ככלות שעה קלה, נענה רבינו: "היה לכם בן, אבל תצטרכו לוותר על עשירותכם. העוני שלכם יגיע לידי כך שיהיה לילד רק 'מליט קטן' אחד, וכאשר יכבסוהו יהיה עליו להמתין" – – –

הסכימה האשה בשמחה, אך רבינו אמר לה שעליה לשאול לדעתו של בעלה. ואכן, לאחר שהסכים לכך, זכו ונולד להם בן.

חלפו שנים, רבינו נוסע בדרך, ובדרכו הוא עובר במדבדבקה. הוא נכנס לבית הכנסת בעיר, שם ישב באותה עת בנו של רבי מאיר. בחן אותו הרבי בתלמודו, אחר נענה: "אהה, הפסד גדול!"

חזר הילד לביתו וסיפר לאמו את הדברים. כעבור זמן קצר

בתקופת התקרבותו לרבינו היה רבי מאיר כבן בית אצלו, עד כדי כך, שרבינו נהג למסור לו את כל מפתחות ביתו.

אך למרות קירבתו אליו, עבר פרק זמן ניכר עד שנפקחו עיניו לראות מעט את רוממות גדולת רבינו.

היה זה כאשר נסע בצוותא עם השרף רבי יודיל ממדבדבקה אל רבינו. בדרך נענה רבי יודיל ואמר לו: "דע לך שאם הרבי הקדוש היה חי בדור של התנאים – גם אז היה 'חידושי'!"

רבי מאיר, שגם אמונתו ברבינו לא היתה קטנה, אם כי לא כמו זו של רבי יודיל, הפטיר לעומתו: "אני אינני סבור כך, אני חושב שרבינו הוא הגדול ביותר בדורנו".

כאשר נכנסו אל הקודש פנימה, נשא הרבי את מבטו הטהור והנוקב עד עמקי עמקים אל רבי מאיר, ואמר לו בלשון תמיחה: "כשאין מאמינים בי – מדוע נוסעים אלי?!"

רבי מאיר נדהם למשמע אוזניו, ורבינו הוסיף: "אגיד לך מה היתה המחשבה שלך בעת עלותך על העגלה!"

"אם אתם יודעים – אימרו", נענה רבי מאיר. תאר לו רבינו בדייקנות את המחשבה שעלתה בראשו כשעלה על העגלה כדי לנסוע אליו.

רבי מאיר יצא מכליו מהתפעלות, וקרא: "אם כן, אשאר אצלכם" – – –

אך רבינו ביטל את התפעלותו: "מתוך חוכמה בלבד ידעת זאת – לפי כניסתך לבית ואמירת השלום עליכם – שלך..."

למי התכוון רבי זושא?

חותנו הדגול, הוא רבינו הקדוש שהתגורר עד כה במדבדבקה, עבר לגור בעיר זלאטיפולי הקרובה. רבי יצחק ראה בדבר סימן מן השמים, ועד מהרה יצא לעבר זלאטיפולי.

בבית המדרש של זלאטיפולי עמד הקהל באמצע התפילה כאשר נכנס לשם האברך רבי יצחק. הצטרף גם הוא לתפילה. כאשר הסתיימה התפילה והמתפללים החלו להתפזר לבתיהם, פנה גם הוא לעבר פתח בית המדרש. אך נגע בדלת חש כי משהו מושך את ידית הדלת פנימה...

היה זה רבינו הקדוש שאחז בידית ונעלה מבפנים, בעוד רבי יצחק נשאר 'לכוד' בתוך בית המדרש - - - רבינו החל לפסוע בהיכל בית המדרש אנה ואנה, כשהוא אחוז שרעפי קודש - - - רבי יצחק עומד וצופה, ואינו יודע את נפשו - - - הוא אינו מצליח להבין את פשר ההתנהגות המיסתורית - - - עיניו רותקו אל פניו הקדושות של רבינו, שממשיך להתהלך ברחבי בית המדרש כשכולו אומר דביקות - - -

לפתע נעצר רבינו הקדוש, הרים את קולו ופקד על רבי יצחק: "היינט זאג!" (= עתה אָמור) כלומר, התוודה!

באותו רגע הרגיש רבי יצחק כיצד זכרוננו מתעורר בצורה על-טבעית; כל מעשיו מיום היוולדו עד הנה נעמדו לנגד עיניו בצורה חיה וברורה - וכך הצליח לערוך לפני רבינו ז'ידוי דברים' כזה שלא זכה לו מימיו.

שוב לא נשארה שום שאלה בלבו לאיזה צדיק כיוון מורו ורבו הצדיק הקדוש רבי זושא. מאז הפך לתלמיד נאמן לרבינו הקדוש, בידעו שבכך הוא מקיים את צוואת הרבי רבי זושא.

לתהות על קנקנו של רבינו הקדוש, שהיה אז אברך צעיר בגיל עשרים ושתים בלבד... למרות הפרש הגילים, דבק ברבינו, התבטל אליו לחלוטין והפך לאחד מגדולי תלמידיו, תוך שהוא מתגבר על רדיפות גדולות שהיו מנת חלקו בעקבות כך.

המגיד האריך ימים על פני רבינו, ואף הספיק לומר את ה'תיקון הכללי' על ציון רבינו הקדוש באומן - בשנה האחרונה לחייו.

אף כי המגיד התקרב לרבינו, הרי שחתנו רבי יצחק סגל נותר מסתופף בצל רבו רבי זושא, כשהוא נוסע אליו תדירות ושומע תורה מפיו.

בשנת תק"ס נפל דבר באניפולי; הצדיק רבי זושא חלה ורמז לתלמידיו הקרובים שבקרוב יהיה עליהם לחפש מורה דרך חדש. רבי יצחק נחרד לשמוע על כך, ניגש אליו ביחידות ושאלו לאיזה רבי יתקרב.

דברים סתומים ענה לו הצדיק רבי זושא: "כאשר תבוא לצדיק אשר הדבר הראשון שיורה לך יהיה ז'ידוי דברים' - אליו תתקרב" - - -

לאחר הסתלקותו של רבי זושא, ביקר רבי יצחק אצל כל צדיקי הדור הנודעים, אבל נפשו לא מצאה מנוח; עדיין אף אחד מהם לא הורה לו בראשונה להתוודות...

באחד הימים שמע רבי יצחק, כי רבו הצעיר של

בביתו של רבי זושא מאניפולי, אחיו של רבי אלימלך מליז'נסק, גדל וצמח לתפארת נער צעיר, שהתייתם בעודו רך בשנים.

יצחק סגל היה שמו של הבחור, זה נקשר אליו בלב ובנפש, ועד יום פטירתו של רבי זושא לא מש ממונו, שתה בצמא את דבריו והתנהג על פיו בכל דרכיו.

כשהגיע לפרקו, חיפש עבורו רבי זושא כלה מתאימה, מבית מיוחס ומבוסס, בכדי שהבחור שהשקיעו בו כוחות רבים כל כך ימשיך גם לאחר נישואיו לשקוד על התורה והחסידות באין מפריע.

לאחר בירורים רבים השתדך יצחק עם בתו של המגיד הקדוש רבי יקותיאל לנדא מטירהוביצה, שזכה בימי ילדותו להיות מרואי פניו של הבעל שם טוב הקדוש, ולימים היה לאחד התלמידים המובהקים של המגיד הגדול ממזריטש וידידו הקרוב של רבי נחום מטשרנוביל.

המגיד מטירהוביצה היה ידוע ומפורסם בדורו כצדיק נשגב, ותחום מנהיגותו היה פרוש על פני שמונים וארבע עירות במרחבי אוקראינה. בכך הבטיח רבי זושא, כי חניכו היקר ללבו, רבי יצחק סגל, יגדל כפי שהצפה נפשו.

כאשר הגיע המגיד מטירהוביצה לגיל שבעים, נסע

השבוע לפני...

השבוע לפני 137 שנה

ימיו האחרונים של רבי נתן ב"ר יהודה מטבריה

מגדולי תלמידי מוהרנ"ת היה רבי נתן ב"ר יהודה, המכונה 'רבי נתן לייבאלע ראובנים', על שם אביו ר' יהודה שהיה חתנו של ר' ראובן.

בשנותיו האחרונות עלה לארץ ישראל והתיישב בטבריה. משם עשה את דרכו - כמעט מדי שנה - לאומן, במסירות נפש, לקראת ראש השנה. הדבר שימח את לבו ללא הרף, כפי שניתן לראות במכתביו הנלהבים שנדפסו בספר 'נתיב צדיק'.

רוב מכתביו ששרדו עד היום נשלחו אל חסידי ברסלב בעיר צפת, ובראשם אל רבי נתן מטירהוביצה ובנו רבי סנדר חיים. מתוכם אנו יכולים לעקוב כיצד התנהלו חיהם המרתקים של ראשוני חסידי ברסלב בארץ הקודש, כיצד התמודדו עם קשיי ההתאקמות, והרווח החשוב ביותר שלנו מן המכתבים, הם דיבורי הקדושים של רבי נתן ב"ר יהודה, החוצבים להבות אש ומעודדים אותנו על הזכות הגדולה להימנות בין חסידי ברסלב.

בידנו המכתב האחרון שלו עלי אדמות, אותו כתב לקראת חודש אדר של שנת תרמ"ד. במכתב נראים כעין רמזים על הסתלקותו הקריבה ונאה: "ברוך ה'; ימי אדר ופורים הקדושים ממשמשין ובאין, והשם יתברך יעזור לנו לקבל אותם בשמחה - כאשר קיבלנו עלינו בימי מרדכי ואסתר - שהם מחאת כף וריקודין [ראה ליקו"מ ח"א, י], ואם ירצה השם, בוודאי יהיה נמשך עלינו איזה המתקה. ובטחו בהשם שבוודאי לא יעזוב אתכם לא בזה ולא בבא, וכל מה שצריכין לתיקון נפשתינו, בוודאי יעזור לנו השם יתברך - בזכות רבינו ז"ל ותלמידיו הקדוש, אשר הם הם התיקון של נפשות המתים והחיים" - - -

באותו מכתב הוא חוזר ומזכיר את זכותו הגדולה להשתתף בקיבוץ הקדוש בראש השנה באומן: "ומה יש לנו לדאוג?! הלא ספרי רבינו ז"ל ותלמידיו הקדוש מונחים אצלנו כמפורסם, וברוך השם שאנו לומדים אותם כמעט מעט; ועל ראש השנה היינו כמה וכמה פעמים, ואנו מתגעגעים עוד להיות על ראש השנה... איך אנו צריכים לשמוח בזה יומם ולילה..."

היה זה המכתב האחרון שכתב באריות, שכן כשבועיים לאחר מכן, ביום תענית אסתר, שלח מכתב קצר מאד, בו הוא מודה לידידו על משלוח המנות ששלח לו: "ואין אני יכול להשיב, כי מיום ז' אדר שהלכתי [לקבר] רבי מאיר בעל הנס, ומיום זה החליתי מאד מאד. ואני מודיע לכם שבשמחת פורים יכולים אתם להמתיק הדינים מעלי (ליקו"א ז'), כי אין לי אבר אחד שלם, ומוכרח בכל יום לישב בכריס וכסתות."

13 ימים לאחר מכן, ביום כ"ו באדר שנת תרמ"ה, הסתלק רבי נתן ב"ר יהודה לבית עולמו.

נטמן בבית החיים העתיק בטבריה, סמוך לקברי תלמידי הבעש"ט. מצבתו - שהתגלתה בדרך פלאית לפני כשנתיים - מהווה אבן מושבת ומקום תפילה לרבים.

לחידודא

חידה מס' 89

ממה, אמר רבינו, צריך לפחד?

הפתרון לחידה מספר 88

איזו סגולה מובאת בספרי רבינו להתמדה בתורה?

לא לדבר רע על שום יהודי

(שיחות הר"ן צא)

זכה בהגרלה לחידה מס' 87

בן ציון גריזולט, צפת.

בסך 50 ₪ זכות קניה בחנות ספרים 'ברסלב' רחוב מאה שערים 110 ירושלים

שאלה:

איך מסתדרת דרישת רבינו להתנהל בתמימות, עם דרישתו לעבוד את ה' בשכל?

תשובת הרב נתן ברא"ל שפירא:

אכן, מצד אחד כתב רבינו בכמה מקומות שבעבודת ה' צריכים "תמימות ופשיטות בלי שום חכמות" ולעומת זאת פעמים הרבה מדבר רבינו על הצורך לקנות חכמה ושכל, כמו למשל בליקוטי מוהר"ן ח"א תורה ס:

"יש בני אדם שישנים את ימיהם, ואף שנדמה לעולם שהם עובדים את ה' ועוסקים בתורה ותפילה – אף על פי כן כל עבודתם אין להשי"ת נחת מהם, כי נשאר כל עבודתם למטה, ואין יכול להתרום ולהתעלות למעלה. כי עיקר החיות הוא השכל, כמו שכתוב 'החכמה תחיה את בעליה' וכשהעבודה היא עם שכל, משימין בה חיות שתוכל להתעלות".

רואים כאן כמה שרבינו מזהיר על עבודת השי"ת עם שכל, כמו כן אנו מתפללים בכל יום ביאתה חונן שנוכה לחכמה בינה ודעת – היעלה על הדעת שנקבל שכל בשביל להשליכו?! וכי מתנת השכל איננה לשימוש?!

מצד שני כתוב בליקוטי מוהר"ן ח"ב תורה ה': "באמת, צריך דייקא לסלק את המוח, כי צריך להשליך כל החכמות, ולעבוד את ה' בפשיטות".

הרי שמצד אחד רבינו מזהיר על עבודת השי"ת עם שכל, ומצד שני הוא מזהיר אותנו לסלק את המוח וללכת בתמימות ובפשיטות. אגב, אם נבדוק במפתחות של ליקוטי מוהר"ן נראה שכתוב הרבה פעמים יותר על מעלת חכמה, מעל מעלת הפשיטות והתמימות.

אך רבינו בעצמו עושה לנו סדר בדבר הקשה הזה, וכך הוא כותב בליקוטי מוהר"ן ח"ב יב: "כשאדם הולך אחר שכלו וחכמתו, ויכל ליפול בטעותים ומכשולות רבים, ולבוא לידי רעות גדולות ח"ו. ויש שקלקלו הרבה, כגון הרשעים הגדולים מאד, המפורסמים, שהטעו את העולם – והכל ע"י חכמתם ושכלם. ועיקר היהדות הוא רק לילך בתמימות ובפשיטות בלי שום חכמות, ולהסתכל בכל דבר שעושה, שיהיה שם ה', ולכלי להשיג כלל על כבוד עצמו, רק אם יש בזה כבוד ה' – יעשה, ואם לאו – לאו, ואזי בודאי לא יכשל לעולם".

הואיל ורבינו מזכיר את התמימות יחד עם העשייה לכבוד ה', נמצאו למדים שללכת בחכמות, הכוונה בחכמות של אנוכיות, שאין בהן כבוד ה' – על זה אנו מוזהרים. מאידך, להרבות בכבוד ה', היינו לעבוד את ה' בשכל כשהכוונה לכבוד ה' ולא לכבוד העצמי.

כך מדויק גם בליקוטי מוהר"ן ח"ב תורה ה, שם נאמר: "צריך להשליך כל החכמות ולעסוק בעבודתו יתברך בפשיטות; וצריך להתנהג ולעשות דברים שנראה כמשוגע בשביל עבודת השי"ת".

הוא שאמרנו, שעובד ה' צריך להשליך את הכבוד העצמי עד שאפילו ייראה כמושוגע ולחפש רק את כבוד ה', כפי שכותב שם רבינו, שצריך "להתגלגל בכל מיני רפש וטיט בשביל עבודת השי"ת". נמצא שבשביל עבודת ה' צריך להשליך את האנוכיות עד כדי הליכה ברפש בשביל ה'. זוהי החכמה האמיתית.

"אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמְּשִׁיבִין וְהַמְּשִׁיבֵי הָעֵדוּת" (שמות לה, כא)

"משכן משכן שני פעמים – בבנינו ובחורבנו" (שמו"ר נא, ג)

כל המלאכות שבעולם כלולות בל"ט (= שלושים ותשע) המלאכות ששימשו לעשיית המשכן, כפי שקבעו חז"ל, של"ט המלאכות האלו הן אבות המלאכות האסורות בשבת, ואילו כל שאר המלאכות הן רק תולדות שלהן, כלומר שנלמדות מהן ונכללות בהן (שבת מט ע"ב).

כשיהודי עושה את מלאכתו באמונה, תוך ידיעה ברורה שרק הבורא הוא הוה ומפרנס, אזי המלאכה שלו משרה את השכינה בעולם, כבמלאכות המשכן, כך שעל ידי מלאכתו הוא מתקרב להשי"ת ומקבל ממנו שפע של קדושה המכונה 'ל"ט אורות', כמו שכתוב 'טל אורות טלך' (ישעיהו כו, יט).

ברם, הרשעים שנדמה להם שבמלאכה שלהם הם מביאים לעצמם את הפרנסה, כמו שכתוב 'ואמרת בלבבך כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה' (דברים ה, י) – מסלקים את השכינה מהעולם, דבר שממעט את השפע הקדוש, כך שהם צריכים לטרוח הרבה עד שמקבלים פרנסה, שכן ל"ט המלאכות הופכות אצלם ל"ט מלקות' שנועדו להעניש את העוברים על לאו שבתורה, כמו שכתוב 'ארבעים יכנו' (דברים כה, ג) כאשר הכוונה לשלושים ותשע הלקאות, כפי שביארו חז"ל (מכות כב ע"א).

כך יתפרשו דברי חז"ל "משכן משכן": יש משכן ויש משכן; כשעושים את המלאכות בקדושה, בונים בכך 'משכן' להשראת השכינה בעולם – 'משכן בבנינו'. אך כשעושים את המלאכות בלי אמונה, אזי המלאכות מסלקות כביכול את השכינה מהעולם – 'משכן בחורבנו'.

(עפ"י ליקוטי מוהר"ן ח"א יא)

דורצדיקים
לחם את הנשמה
 מגוון מסלולי חורף מרתקים
 בדרך צדיקים
 ההרשמה בעיצומה
 ירושלים: ח' בית ישראל 38 בני ברק: רבי עקיבא 62
02-5410100 (ארצי)

קו הסעות סדיך
 במסלול: קייב - אומן - קייב
 לטיסות של חברת ps אוקראינה אינטרנשיונל*
 והכל במחיר של-\$
\$55
 בלבד! הליך ושוני
 הפתרון לתייר היהודי בעולם
02-999-72-72
 רח' חפץ חיים 33 (ליד זכרון משה) ירושלים

המפייצים								
ירושלים הר"ר אהרן ליבביץ' תרם והפיץ 500 גליונות לכבוד שמתח 'הולדת הבת שתי' זכות ההפצה ויכחי הרבים יעמדו להם לראות רב נתח דקדושה	ירושלים הר"ר יצחק נפתלי היילפרין ה"ח תרם והפיץ 500 גליונות לכבוד שמתח 'הולדת הבן שיחי' זכות ההפצה ויכחי הרבים יעמדו להם לראות רב נתח דקדושה	בני ברק הר"ר רחמים נעמי ה"ח תרם והפיץ 500 גליונות להצלחת 'שמעון בן רחמים' זכות ההפצה ויכחי הרבים יעמדו להם לראות רב נתח דקדושה	ירושלים הר"ר שמואל מאיר אשתי ה"ח תרם והפיץ 500 גליונות לעיני אביו הר"ר שמתח שמעון בר' שמואל מאיר זצ"ל נלב'ע האד"ר ב' חסידה ת.נ.צ.ב.ה. זכות ההפצה ויכחי הרבים יעמדו להם לראות רב נתח דקדושה	ירושלים - בני ברק הר"ר שלמה וספיס ה"ח תרם והפיץ 500 גליונות לכבוד שמתח הולדת התאומים הבן והבת שיחי הר"ר אשר וספיס ה"ח תרם והפיץ 500 גליונות לכבוד שמתח הולדת התאומים לבנו ה"ח	בית שמש - צפת הר"ר יעקב יוסף אגל ה"ח תרם והפיץ 1000 גליונות לכבוד שמתח 'אירוחי הבן מתחם מגדל ה"ח' מוחתו הר"ר יוסף גרשון סופר ה"ח תרם והפיץ 1000 גליונות לכבוד שמתח 'אירוחי הבת שתי' זכות ההפצה ויכחי הרבים יעמדו להם לראות רב נתח דקדושה	ירושלים ממשפת תנו ה"ח תרמו והפיצו 1000 גליונות לעיני אביהם הר"ר בנימין מאיר ב"ר ישעיה נפתלי תנו זצ"ל נלב'ע ד' אד"ר א' תשנ"ז ת.נ.צ.ב.ה. זכות ההפצה ויכחי הרבים יעמדו להם לראות רב נתח דקדושה	ירושלים הרב פנחס פונקל שליט"א הרב אליהו נחום פונקל שליט"א תרמו והפיצו 1000 גליונות לעיני אביהם הר"ר יהושע העשיל ישכר ב"ר מתח מרדכי פונקל זצ"ל נלב'ע כ"ט אדר א' תשנ"ז ת.נ.צ.ב.ה. זכות ההפצה ויכחי הרבים יעמדו להם לראות רב נתח דקדושה	ירושלים הר"ר רבי שמואל משה קרמר שליט"א הר"ר שמואל קרמר שליט"א תרמו והפיצו 1000 גליונות לעיני אביהם הר"ר אהרן ליבביץ' דובער קרמר זצ"ל נלב'ע כ"ט אדר א' תשנ"ז ת.נ.צ.ב.ה. זכות ההפצה ויכחי הרבים יעמדו להם לראות רב נתח דקדושה

בלעדי לאירו-פנים! קבוצות לקברי צדיקים באוקראינה. ופולין, מותאמות אישית לאופי ולאווירה, ההרשמה החלה.

מוקד אירו-פנים: **02-800-80-80**

התחייבות
 לכרטיס טיסה הזול ביותר
 לא קונים כרטיס לפני שבדקים באירו-פנים!

קבוצת "אזמרה"
 עם הרב אליהו גודלביסקי שליט"א

קבוצת "אשת חיל"
 עם הרבנית ג. קרמר תחי'

קבוצת "אשתי חיל"
 נסיעת ר"ח ניסן במחירים אטרקטיביים במיוחד

EuroPnim
 אירו-פנים
 שותף פנס באירופה around localities in Europe